

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΦΑΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Α.1.: ΤΜΗΜΑ Β – ΕΝΟΤΗΤΑ Α

ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Απόψεις επί του παραπάνω κειμένου:

Όσον αφορά το συνολικό κείμενο, αυτό είναι γενικά προσεγγμένο ως προς τη γραφή του και υπάρχει συνοχή και συνάφεια μεταξύ των παραγράφων. Βοηθάει η αναφορά στο τι κάνουν οι άλλες χώρες, όμως τελικά η ομάδα μελέτης δεν κατορθώνει να προτείνει πρακτικές λύσεις που θα διευκόλυναν τις αρμόδιες υπηρεσίες να ξεκινήσουν την υλοποίηση.

Το παρόν αποτελεί κυρίως ένα γενικόλογο βιβλιογραφικό κείμενο, περιγράφοντας σε μεγάλο βαθμό τις υποχρεώσεις παρακολούθησης των προστατευόμενων περιοχών της χώρας όπως αυτές απορρέουν από τις ευρωπαϊκές οδηγίες για τους οικοτόπους και τα πτηνά και τις διεθνείς συμβάσεις, χωρίς ωστόσο να γίνεται αναφορά στην εθνική νομοθεσία.

Θα έπρεπε κατά την άποψη μας, πέρα και από την εθνική νομοθεσία και τις υποχρεώσεις που απορρέουν απ αυτή, να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις προστατευόμενες περιοχές ως προς τις αιτίες ίδρυσης τους και τις αξίες που αυτές υπηρετούν, στα πλαίσια της προσαρμοσμένης διαχείρισης (adaptive management), χωρίς να δίνει καμία σημασία στις εξωβιολογικές παραμέτρους των προστατευόμενων περιοχών (πχ. ανθρώπινη δραστηριότητα).

Αρκετά εκτεταμένη επίσης είναι η αναφορά στις ευρωπαϊκές εξελίξεις στην παρακολούθηση προστατευόμενων περιοχών κατά το παρελθόν. Αρκετά δυσνόητη και καθόλου εύχρηστη για την εξαγωγή σαφών συμπερασμάτων είναι η προσέγγιση που αφορά τους προτεινόμενους στόχους και τη δομή του Εθνικού Συστήματος Παρακολούθησης Προστατευόμενων Περιοχών.

Στην περίπτωση που το κείμενο αυτό αποτελεί την πρώτη φάση των παραδοτέων, μια εισαγωγή δηλαδή στα συστήματα παρακολούθησης και στις γενικές κατευθύνσεις που θα πρέπει να δοθούν το κείμενο είναι ικανοποιητικό και χιάζεται ορισμένες μικρές διόρθωσης.

Αν όμως αυτό το κείμενο αποτελεί το τελικό παραδοτέο για τον τρόπο που θα γίνεται η το monitoring από του φορείς διαχειρίσεις αλλά και από τις κεντρικές υπηρεσίες το κείμενο αυτό δεν πλησιάζει καθόλου τον στόχο αυτόν αφού η ομάδα μελέτης δεν προτείνει κάτι ουσιαστικό.

Ο τίτλος του παραδοτέου είναι συστηματική παρακολούθηση, όμως από την ανάγνωση του κειμένου παρατηρείται μια τέλεια μετάφραση στην ελληνική γλώσσα συγγραμμάτων που ασχολούνται με την οργάνωση της παρακολούθησης. Δεν περιέχει πρωτόκολλα παρακολούθησης για τους τύπους οικοτόπων και τα διάφορα είδη αλλά ούτε και τις τεχνικές και μεθόδους που θα πρότεινε να εφαρμοστούν. Επίσης, δεν αναφέρεται το κόστος αλλά και ο τρόπος χρηματοδότησης αυτών των προγραμμάτων.

Όσον αφορά τα πρωτόκολλα παρακολούθησης αυτά αναφέρονται μόνο στο κεφάλαιο για την παρακολούθηση των πτηνών. Και πάλι δεν υπάρχουν εκείνα τα στοιχεία που θα επιτρέψουν

σχεδιασμό και την χρήση τέτοιων πρωτοκόλλων με απώτερο σκοπό την εξαγωγή σαφών αποτελεσμάτων.

Θεωρούμε λοιπόν απαραίτητο τον κεντρικό σχεδιασμό κοινών πρωτοκόλλων παρακολούθησης για κάθε είδος ξεχωριστά τα οποία θα περιέχουν στοιχεία για την περιοχική παρακολούθηση ενός είδους, τη χρονική περίοδο κατά την οποία είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί παρακολούθηση, τις υποδομές, τον εξοπλισμό καθώς και για το ανθρώπινο δυναμικό το οποίο απαιτείται σε κάθε περίπτωση. Απώτερος στόχος είναι η διεξαγωγή σαφών και χρήσιμων συμπερασμάτων τα οποία θα είναι συγκρίσιμα μεταξύ διαφορετικών περιοχών στις οποίες είναι δυνατόν να παρακολουθείται το ίδιο είδος.

Αρχικά πολύ σωστά αναπτύσσονται οι τρόποι με τους οποίους θα πρέπει να γίνει η παρακολούθηση. Στη συνέχεια όμως η ομάδα μελέτης προσπαθεί να αναλύσει τις διάφορες μεθόδους, με περιγραφικό τρόπο. Η προσέγγιση αυτή δεν προσφέρει κάτι θετικό εφόσον κάποιος που πρέπει να κατανοήσει και να εφαρμόσει τις μεθόδους πρέπει να αναγνώσει ειδικότερα βιβλία.

Επιπλέον, τα δεδομένα που χρησιμοποιεί για του τύπους οικοτόπων και τα είδη δεν είναι ενημερωμένα. Οι μελετητές δεν έχουν λάβει υπόψη του την 2^η Έκθεση για την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ την οποία μπορεί να βρει κανείς εύκολα ακόμα και στο internet και καμιά αναφορά δε γίνεται για την οδηγία 2000/60/ΕΚ που αφορά τα νερά

Τέλος, θα πρέπει σε εθνικό επίπεδο να βρεθεί ένας κοινός κώδικας συνεργασίας μεταξύ των φορέων διαχείρισης προστατευομένων περιοχών που θα συμμετέχουν στην παρακολούθηση.

Ποιο συγκεκριμένα μπορούμε να επισημάνουμε τα εξής:

1. *«Προτείνεται η παρακολούθηση 39 ειδών ερπετών, 11 ειδών αμφιβίων 21 ειδών ιχθύων (όλα του γλυκού νερού) 18 ειδών ασπονδύλων σε ΠΠ»*

Όσον αφορά τη μεθοδολογία στους τύπους οικοτόπων παρουσιάζεται η τυποποιημένη μέθοδος παρακολούθησης και ακολουθείται ως τυφλοσύρτης. Όμως για την παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας και πανίδας διαπιστώνεται ότι η ομάδα μελέτης δεν έχει διαμορφώσει ξεκάθαρη άποψη αλλά κατά πως φαίνεται έχει μπλέξει σε πληροφορίες και τεχνικές που έχουν χρησιμοποιηθεί από την επιστημονική κοινότητα σε Ελλάδα και εξωτερικό. Όμως στόχος δεν πρέπει να είναι αυτός, ο κάθε επιστήμονας έχει κάποιο αντικείμενο, ασχολείται με ορισμένα θέματα και διεξάγει χρήσιμα συμπεράσματα. Όμως σε εθνικό επίπεδο για τη συγκεκριμένη περίπτωση –που είναι η συστηματική παρακολούθηση– πρέπει να καταλήξουμε σε καθολικά αποδεκτές μεθόδους: η πληροφορία υπάρχει, και έχουν εκπονηθεί σχέδια δράσης για πολύ περισσότερα είδη απ'ότι η ομάδα μελέτης λαμβάνει υπόψη στο εν λόγω παραδοτέο. Επομένως δεδομένου ότι σε πρώτη φάση πρέπει να εφαρμόσουμε συστηματική παρακολούθηση και δευτερεύοντος έρευνα, οι μέθοδοι παρακολούθησης για τα είδη που εντάσσονται στα παραρτήματα της 92/43 θα πρέπει να είναι πιο συγκεκριμένες όπως έγινε με τους τύπους οικοτόπων.

2. Σελ. 123 « Προτείνεται να υιοθετηθεί το « κοινό σχήμα αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων και ειδών»

Η διαχείριση πρέπει να εξασφαλίζει όχι μόνο μια ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, αλλά πρέπει να προχωράει παραπέρα και να διασφαλίζει τη διατήρηση των ειδών και των ενδιαιτημάτων τους. Έτσι μόνο θα προλάβουμε να διασώσουμε ευαίσθητα οικοσυστήματα στα οποία επικρατούν ιδιαίτερα ευαίσθητες ισορροπίες και είναι αποτέλεσμα σύνθετων συμβιωτικών σχέσεων που έχουν αναπτυχθεί μεταξύ των ειδών στον εξελικτικό χρόνο.

3. Σελ. 248 «Ωστόσο, ιδίως για τα αμφίβια ο αρχικός κατάλογος ενδέχεται να πρέπει να εμπλουτιστεί στο μέλλον, έτσι ώστε να περιλαμβάνει και είδη σημαντικά και απειλούμενα που περιγράφηκαν πρόσφατα....»

Τα είδη δεν περιγράφηκαν πρόσφατα απλά πρόσφατα άλλαξε η επιστημονική ονομασία του Γένους.

4. Σελ. 286«....Παρέχοντας την οικολογική και διαχειριστική γνώση του περιβάλλοντος στις περιοχές ευθύνης τους, καθώς και σήματα έγκαιρης προειδοποίησης για την εμφάνιση ή εξάπλωση εισβολικών ειδών, οι Φορείς Διαχείρισης θα μπορούσαν να συμβάλλουν σημαντικά στην διερεύνηση και αντιμετώπιση των συνεπειών από τα ξενικά είδη»

Τα παραπάνω μας βρίσκουν απόλυτα σύμφωνους με την προϋπόθεση ότι το **σωστά καταρτισμένο προσωπικό** «φύλακες και επιστημονικό προσωπικό» έχει τη δυνατότητα να πραγματοποιεί αυτοψίες. Αυτό –τουλάχιστον μέχρι σήμερα- δεν ήταν εφικτό σε αρκετούς ΦΔ. Το πρόβλημα μπορεί να οφείλεται είτε σε έλλειψη σωστά καταρτισμένου προσωπικού, είτε σε διαφορετική προσέγγιση (και αφού μεταξύ μας είμαστε: άγνοια, ενδιαφέρον για τα θέματα παρακολούθησης) των ΔΣ, είτε στην έλλειψη απαραίτητου εξοπλισμού ή οικονομικών πόρων για να πραγματοποιήσει δειγματοληψιών.

5. Σελ. 288 «α) της εκπλήρωσης των κοινοτικών και διεθνών υποχρεώσεων παρακολούθησης της βιοποικιλότητας και των προστατευόμενων ειδών και τύπων οικοτόπων,β) της ανταπόκρισης στις εθνικές ανάγκες παρακολούθησης των προστατευόμενων ειδών και τύπων οικοτόπων»

Το σημείο α) είναι σωστό όσον αφορά τις υποχρεώσεις της χώρας μας ως προς την Ε.Κ. όμως θεωρώ ότι όσον αφορά το σημείο β) η οργάνωση του παραδοτέου Α.1 είναι ελλιπέστατη καθώς δεν προσεγγίζει καθόλου ενδημικά είδη και τι πρέπει να γίνει ως προς αυτή την κατεύθυνση.

Το επίπεδο ενδημισμού (χλωρίδα και πανίδα) της χώρας είναι πολύ υψηλό και η ομάδα μελέτης δεν έχει αναδείξει καθόλου αυτό το κομμάτι. Εμείς ως χώρα έχουμε υποχρέωση καταρχήν να προστατεύσουμε τον φυσικό μας πλούτο. Επίσης πρέπει να διατηρήσουμε και να εφαρμόσουμε διαχειριστικά μέτρα για την προστασία των ενδημικών και σπάνιων ειδών. Σήμερα, σαν χώρα διαθέτουμε πολύ περισσότερα στοιχεία σε επίπεδο ειδών σε σχέση με αυτά που αρχικά εντάχθηκαν στους καταλόγους και στα παραρτήματα των Οδηγιών, οπότε είναι καιρός να τα αξιοποιήσουμε.

6. 2.8.3.3 Εφαρμογή.

Η παράγραφος αυτή αναφέρει βασικές αρχές που θα πρέπει να εφαρμοστούν αλλά λείπει η ουσία.

7. 2.8.3.4 Αποθήκευση δεδομένων .

Προτείνεται η συστηματική παρακολούθηση ανά x χρονικό διάστημα. Για να πραγματοποιηθεί αυτή είναι απαραίτητη η ετοιμασία βάσεων δεδομένων για την κάθε περίπτωση. Δεν αναφέρεται πουθενά το ποιος θα ετοιμάσει τις βάσεις δεδομένων και τι μορφή θα έχουν.